

Załącznik do Uchwały
Nr .....
Rady Powiatu w Nysie
z dnia .....

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie

*„Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej
na lata 2021 – 2023”*

Nysa 2020

Wstęp	3
I. Charakterystyka powiatu	5
II. Dane dotyczące problemów społecznych	5
III. Piecza zastępcza w powiecie nyskim	9
a) Rodzinna piecza zastępcza	10
b) Instytucjonalna piecza zastępcza	14
c) Pełnoletni wychowankowie	18
IV. Analiza SWOT	20
V. Zasoby wykorzystywane w celu zapewnienia dzieciom opieki i wychowania	21
VI. Cele programu i harmonogram zadań do realizacji	28
VII. Limit rodzin zawodowych	30
VIII. Monitorowanie i ewaluacja programu	30
IX. Źródła finansowania	31

W s t e p

Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi, że do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Niniejszy program jest kontynuacją „Programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nyskim na lata 2018-2020”. Obejmuje on wypracowane i już obowiązujące standardy w zakresie pomocy rodzinie i dziecku w Polsce. Ponadto Program ten jest zgodny z ogólną koncepcją strategii opracowanej w tym zakresie na poziomie województwa oraz kierunkami polityki prorodzinnej.

Podstawowym założeniem Programu jest umożliwienie dziecku wychowywania się w jego środowisku naturalnym lub powrotu z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Na poziomie powiatu funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie. Organizator pieczy zastępczej, jako jeden z elementów systemu pomocy dziecku i rodzinie, swoje działania opiera na współpracy między innymi z sądem oraz ośrodkiem pomocy społecznej czy organizacjami pozarządowymi. Tylko zespołowa praca pozwoli ocenić: czy dziecko ma szansę na powrót do swojej rodziny biologicznej, czy rodzice podejmują działania zmierzające do przejścia nad nim opieki, czy też należy rozważyć pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej, a tym samym dać dziecku szansę na wychowywanie się w innej rodzinie. Każda rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych powinna mieć zapewnioną wszechstronną pomoc w postaci pracy socjalnej, poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, a dzieci - jeśli jest taka konieczność- opiekę i wychowanie (w rodzinnej pieczy zastępczej).

W środowiskach lokalnych należy propagować ideę odpowiedzialnego rodzicielstwa, poprzez wzmacnianie funkcji rodziny oraz tworzenie świetlic dla dzieci, a wszystko to po to, aby proces opieki nie odbierał odpowiedzialności tylko ją dzielił z rodzicami biologicznymi; nie przejmował roli rodziców tylko ją wzmacniał; nie zastępował rodziców tylko ich wspierał. Rodzice nie tylko powinni wiedzieć co dzieje się z ich dzieckiem ale winni uczestniczyć w decyzjach dotyczących dziecka. Nie zawsze jest to możliwe, ale chcąc zabezpieczyć interes dziecka – warto podjąć działania w tym zakresie. Ponadto niezbędne jest systemowe włączenie gmin w proces usamodzielniania wychowanków poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych po opuszczeniu pieczy zastępczej. Pełnoletnim wychowankom należy również zapewnić możliwość częstego korzystania z poradnictwa zawodowego, dzięki czemu można będzie ukierunkowywać ich kształcenie tak, aby zdobywali zawody dające szansę podjęcia pracy zawodowej.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 będzie realizowany w 9 gminach na terenie Powiatu Nyskiego. Wdrożenie Programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, tj. od 2021 roku i będzie kontynuowane do 2023 roku włącznie. Głównym realizatorem Programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie, które zostało wyznaczone na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Nyskim. Realizatorami Programu są także organy realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a więc zgodnie z ustawą są to: ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, sądy i ich organy pomocnicze, instytucje oświatowe, podmioty lecznicze, kościoły i związki wyznaniowe, organizacje społeczne oraz środowiska lokalne.

Mamy nadzieję, że przedstawiony Program będzie jednym z ważniejszych zadań realizowanych przez samorząd naszego powiatu.

I. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat Nyski położony jest w południowo - zachodniej części województwa opolskiego, we wschodniej części Przedgórza Sudeckiego na Obniżeniu Otmuchowskim. Granice powiatu wyznaczają Góry Opawskie – najdalej na wschód wysunięte pasmo Sudetów. Od południa powiat graniczy z Czechami. Powierzchnia powiatu wynosi 1.223,87 km², jest więc drugim co do wielkości powiatem w województwie¹.

II. DANE DOTYCZĄCE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Problem społeczny to taki stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa definiuje jako łamanie norm społecznych, będących dla nich szczególnie cennymi. Problemy społeczne mogą więc stanowić przeszkody dla efektywnego funkcjonowania państwa oraz utrudniać lub uniemożliwiać realizację celów społecznych².

Do najpowszechniejszych problemów społecznych zaliczyć można: wojny, przemoc, ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, choroby cywilizacyjne, prostytucję, marnotrawstwo pieniędzy publicznych.

Powiat nyski liczy 135.948 mieszkańców, z czego 51,4 % stanowią kobiety, a 48,6 % mężczyźni. Na przestrzeni lat 2002–2019 liczba mieszkańców powiatu zmalała o 8,2 %.

Liczbę mieszkańców powiatu nyskiego w poszczególnych gminach przedstawia tabela nr 1.

¹ Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/powiat_nyski

² Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Katowice 2005r.

Tabela 1. Liczba ludności powiatu z podziałem na gminy, stan na dzień 31 grudnia 2019r.

Lp.	Gmina	Liczba mieszkańców
1.	Gmina Nysa	56 951
2.	Gmina Głuchołazy	23 643
3.	Gmina Otmuchów	13 501
4.	Gmina Paczków	12 535
5.	Gmina Korfantów	8 734
6.	Gmina Łambinowice	7 441
7.	Gmina Skoroszyce	6 199
8.	Gmina Pakosławice	3 500
9.	Gmina Kamiennik	3 444

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.polskawliczbach.pl/powiat_nyski

Średni wiek mieszkańców wynosi 43,5 roku i jest nieznacznie wyższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy powiatu nyskiego zawarli w 2019 roku 610 małżeństw, co odpowiada 4,5 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość mniejsza od wartości w całym kraju. W tym samym okresie odnotowano 1,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie więcej niż wskazują wartości w całej Polsce. Powiat nyski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -647. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,74 na 1000 mieszkańców powiatu. W 2019 roku zarejestrowano 1409 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1762 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznej wyniosło dla powiatu nyskiego -353. W tym samym roku 83 osoby zameldowały się z zagranicy oraz zarejestrowano 75 wymeldowań za granicę, co daje saldo migracji zagranicznych wynoszące 8.

W powiecie nyskim na 1000 mieszkańców pracuje 163 osoby. Jest to znacznie mniej od wartości dla Polski. Bezrobocie rejestrowane w powiecie nyskim w 2019 roku wyniosło 7,2%, czyli znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski. Znaczny odsetek bezrobotnych (w tym długotrwale) mieszka na terenach wiejskich. Rynek pracy jest zbyt skromny, by znaleźli na nim miejsce wszyscy chcący i mogący pracować, niezależnie od ich walorów osobowych, i wykształcenia³.

Jednym z największych zagrożeń współczesnego świata jest problem uzależnień. Zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, brak więzi z rodzicami, alkoholizm oraz powielanie patologicznych wzorców zachowania to najczęstsze tak zwane rodzinne uwarunkowania uzależnień.

³ Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/powiat_nyski

Niepokojącym zjawiskiem w naszym kraju jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych i obniżania się wieku osób sięgających po alkohol. Alkoholizm jest zjawiskiem, które dotyka również bardzo wielu mieszkańców powiatu nyskiego, a do ważniejszych problemów społecznych zaliczyć należy nadużywanie alkoholu przez młodzież oraz zażywanie środków psychoaktywnych.

Występująca wielorakość problemów w rodzinach o pogarszającym się statusie społecznym powoduje, że oprócz wsparcia materialnego do zadań instytucji pomocowych należy również wzmocnienie postaw aktywnych. Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu ich problemów opiera się na poradnictwie specjalistycznym i wyspecjalizowanej pracy socjalnej.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie od 2000 roku funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który świadczy szeroko rozumiane poradnictwo i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, m.in. osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz członkom ich rodzin, osobom doświadczającym przemocy domowej.

Tabela 2. Dane dotyczące wsparcia udzielonego w ramach OIK w Nysie w latach od 2017 do 2019

	Ośrodek Interwencji Kryzysowej		
	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających ze wsparcia:	87	108	56
w tym po raz pierwszy:	41	63	38
Liczba porad:	272	279	168

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

Zmniejszenie liczby udzielonych porad wynika z faktu, iż porady prawne świadczone są obecnie w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanej na terenie każdej gminy powiatu nyskiego. W 2018 roku z pomocy prawnej skorzystało 1766 osób, natomiast w 2019 roku udzielono pomocy 2097 osobom.

Jednostkami, które na terenie każdej gminy wspierają swoich mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych są ośrodki pomocy społecznej, które wykonują zadania określone przepisami ustawy o pomocy społecznej. Ich wykaz i wielkość udzielonego wsparcia przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. Wykaz jednostek realizujących zadania pomocy społecznej na terenie powiatu nyskiego wraz z liczbą osób, którym udzielono pomocy w latach od 2017 do 2019

Lp.	Gmina	Liczba osób którym udzielono pomocy		
		2017	2018	2019
1.	OPS Nysa	4 378	3 015	5 595
2.	OPS Głucholazy	132	60	68
3.	OPS Otmuchów	73	79	84
4.	OPS Paczków	486	392	339
5.	OPS Korfantów	210	201	166
6.	OPS Łambinowice	12	14	13
7.	GOPS Skoroszyce	10	8	7
8.	GOPS Pakosławice	155	138	126
9.	GOPS Kamiennik	12	12	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach rocznych poszczególnych jednostek.

Do najczęstszych przyczyn kwalifikujących do objęcia pomocą przez ośrodki pomocy społecznej należało: alkoholizm, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, narkomania, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezdomność, przemoc w rodzinie, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenia losowe.

Występujące problemy społeczne często zaburzają funkcjonowanie rodzin i prowadzą do powstawania zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Gdy pomimo udzielonej pomocy i wsparcia pozostają one nierozwiązane lub ulegają dalszemu pogłębieniu mogą skutkować koniecznością znalezienia innego środowiska wychowawczego dla małoletnich. Z tego powodu istnieje konieczność monitorowania skali tego zjawiska, aby w prawidłowy sposób kształtować pieczę zastępczą w powiecie. Liczbę rodzin zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w pieczy zastępczej w poszczególnych gminach powiatu przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4. Liczba rodzin zamieszkujących na terenie powiatu nyskiego, u których zachodzi prawdopodobieństwo odebrania im dzieci i umieszczenia w pieczy zastępczej w latach od 2017 do 2019

Gmina	Ogółem liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie	Ogółem liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie	Ogółem liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie
	2017		2018		2019	
Nysa	15 (w tym 7 rodzin niepełnych)	38	22 (w tym 14 rodzin niepełnych)	31	11 (w tym 7 rodzin niepełnych)	22
Paczków	19 (w tym 8 rodzin niepełnych)	47	21 (w tym 8 rodzin niepełnych)	49	6 (w tym 2 rodziny niepełne)	12
Otmuchów	6 (w tym 4 rodziny niepełne)	19	4 rodziny niepełne	9	2 rodziny niepełne	4
Korfantów	8 (w tym 2 rodziny niepełne)	24	6	19	2	6
Pakosławice	2 (w tym 1 rodzina niepełna)	2	1	1	1	1
Glucholazy	33	33	15	15	3 (w tym 2 rodziny niepełne)	4
Kamiennik	4 (w tym 1 rodzina niepełna)	13	5 (w tym 2 rodziny niepełne)	14	1	1
Łambinowice	1 rodzina niepełna	3	1	3	0	0
Skoroszyce	2	6	-	-	1	3
OGÓŁEM:	90	185	75	141	27	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej Powiatu Nyskiego.

III. PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE NYSKIM

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieci w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców⁴. Zadaniem pieczy zastępczej jest praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – zapewnienie opieki i wychowania w środowisku zastępczym.

⁴ Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Zarządzeniem Nr 30 Starosty Nyskiego z dnia 27 grudnia 2011r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie zostało wyznaczone organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Nyskim. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie zostało powołane Uchwałą Rady Powiatu Nr V/23/29 z dnia 28 stycznia 1999r.

Pieczą zastępczą w Polsce sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej **formami rodzinnej pieczy zastępczej są:**

1. rodzina zastępcza:

- a. spokrewniona,
- b. niezawodowa,
- c. zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. rodzinny dom dziecka.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej **instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:**

1. placówki opiekuńczo-wychowawczej,
2. regionalnej placówki opiekuńczo-wychowawczej,
3. interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinna piecza zastępcza to system pieczy zastępczej, w skład którego wchodzi spokrewnione, niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

Rodzina zastępcza spokrewniona to rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, osoby będące krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa to rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego to rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres **4 miesięcy**. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, do **8 miesięcy** lub do zakończenia postępowania sądowego o:

1. powrót dziecka do rodziny,
2. przysposobienie,
3. umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzina zawodowa specjalistyczna to rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci niepełnosprawne i dzieci skierowane na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi.

Rodzinny dom dziecka tworzony jest przez małżonków lub osoby nie pozostające w związku małżeńskim, sprawujące opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

Tabela nr 5 przedstawia strukturę rodzicielstwa zastępczego w powiecie nyskim w latach 2017 - 2019.

Tabela 5. Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w powiecie nyskim w latach od 2017 do 2019 (stan na dzień 31 grudnia każdego roku)

Rok \ Rodzaj rodzinnej pieczy	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinne Domy Dziecka	Razem
			Ogółem	Pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	Specjalistyczne		
2017	67	37	8	3	1	1	113
2018	71	38	8	3	1	2	119
2019	72	41	8	3	1	1	122

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

Z powyższych danych wynika, iż w powiecie nyskim występują wszystkie rodzinne formy pieczy zastępczej, z czego największy udział procentowy mają rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem. Widać też stałą tendencję wzrostową w ogólnej liczbie rodzin zastępczych.

Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach od 2017 do 2019 (stan na dzień 31 grudnia każdego roku)

Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach		
	2017	2018	2019
Rodziny zastępcze spokrewnione	83	86	89
Rodziny zastępcze niezawodowe	50	51	61
Rodziny zastępcze zawodowe –ogółem, w tym:	29	30	34
- pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	16	16	19
- specjalistyczne	1	1	1
Rodzinne Domy Dziecka	2	10	8
Razem	164	177	192

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

Podobnie jak w przypadku liczby rodzin zastępczych, taka sama tendencja wzrostowa występuje w liczbie umieszczonych dzieci. Szczególnie widoczne jest to w rodzinach zastępczych niezawodowych.

Tabela 7. Wiek dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach od 2017 do 2019 (stan na dzień 31 grudnia każdego roku)

Wiek dziecka	W rodzinach zastępczych spokrewnionych			W rodzinach zastępczych niezawodowych			W rodzinach zastępczych zawodowych			W rodzinnych domach dziecka			W placówkach opiekuńczo-wychowawczych		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Poniżej 1 roku	0	0	0	1	1	0	2	7	6	0	0	0	0	0	0
1- 3 lat	1	4	1	1	1	4	11	9	13	0	2	2	1	0	2
4-6 lat	3	5	5	3	4	4	5	1	3	0	2	3	7	0	5
7-13 lat	30	33	32	19	17	21	5	6	6	2	4	3	30	23	26
14-17 lat	29	23	30	20	22	21	6	6	5	0	2	0	30	30	30
18-24	20	21	21	6	6	11	0	1	1	0	0	0	6	2	3
Ogółem	83	86	89	50	51	61	29	30	34	2	10	8	74	55	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

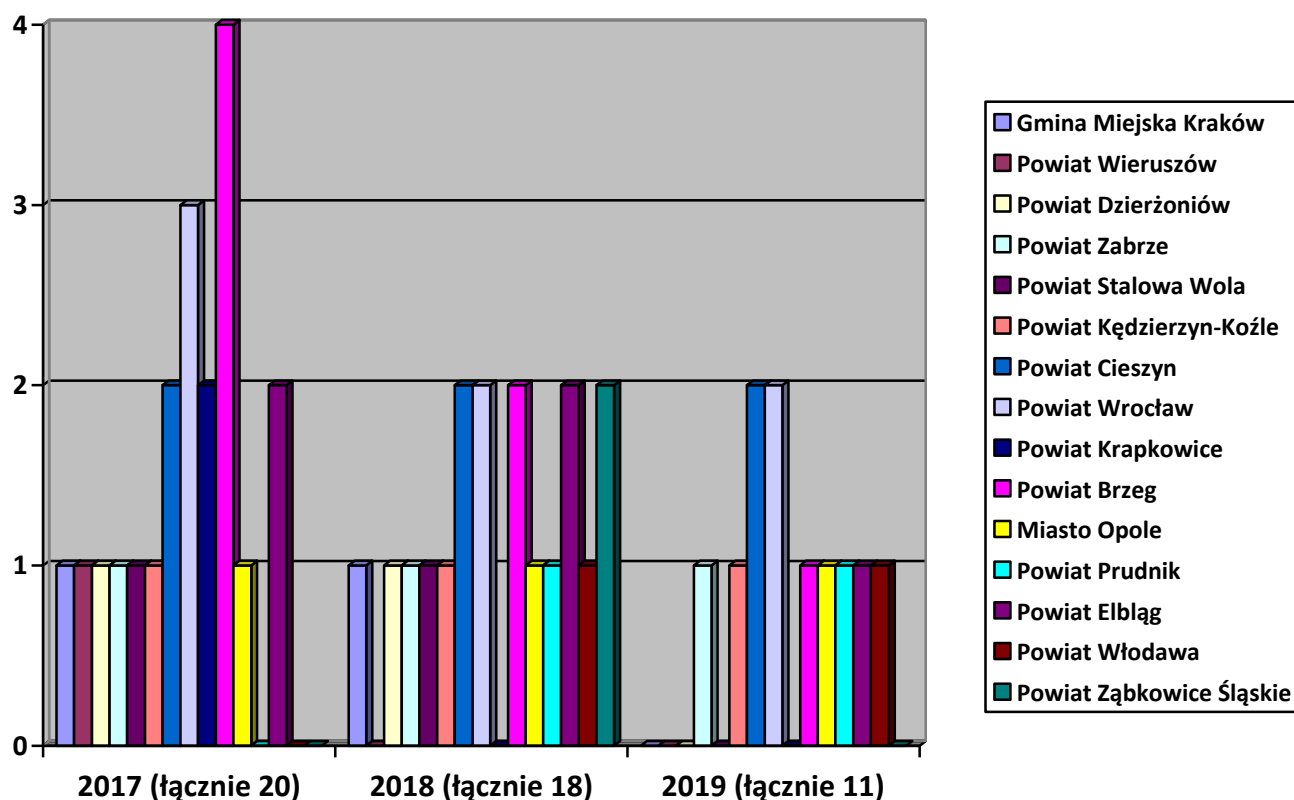
Nie ulega wątpliwości, iż najlepszym sposobem zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza domem rodzinnym są rodzinne formy pieczy zastępczej. Dlatego też powiat czyni starania, aby pozyskiwać jak najwięcej rodzin zastępczych tak, by zwłaszcza najmłodsze dzieci nie trafiły do placówek opiekuńczo-wychowawczych. W ostatnich 3 latach w placówkach umieszczono tylko troje dzieci poniżej 4 roku życia. Jednakże nadal, pomimo podejmowanych działań, nie wszystkie dzieci znajdują opiekę w rodzinach zastępczych i duża część z nich wciąż przebywa w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela 8. Powody umieszczenia dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach od 2017 do 2019 (stan na dzień 31 grudnia każdego roku)

Powód umieszczenia	2017					2018					2019				
	Rodzi na spokre w.	Rodz ina nieza wod.	Rodzi na zawo dowa	R D D	PO- W	Rodzi na spokr ew.	Rodzi na nieza wod.	Rodzi na zawo dowa	R D D	PO- W	Rodzi na spokr ew.	Rodzi na nieza wod.	Rodzi na zawo dowa	R D D	PO- W
Sieroctwa	3	6	0	0	0	2	6	0	0	0	2	6	0	0	0
Półsieroctwa	16	1	0	0	0	16	1	0	0	0	16	1	2	0	0
uzależnienia rodziców, w tym:	25	20	17	2	45	27	23	16	8	25	27	32	17	6	27
od alkoholu	14	19	17	0	0	15	22	16	8	22	15	29	17	6	27
przemocy w rodzinie	0	0	2	0	1	0	0	3	0	0	1	0	3	0	0
bezzradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	12	13	6	0	16	18	13	4	2	15	19	16	6	2	21
niepełnosprawności co najmniej jednego z rodziców	4	1	1	0	0	4	0	1	0	0	3	0	1	0	0
długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	4	0	3	0	0	6	0	4	0	0	5	0	3	0	0
Ubóstwa	1	2	0	0	0	1	2	0	0	0	1	2	0	0	0
Bezrobocia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	14	6	0	0	1	10	5	2	0	1	11	4	0	0	1
Inne	4	1	0	0	10	2	1	0	0	13	4	0	2	0	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

Wykres 1. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu nyskiego w latach od 2017 do 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

Część dzieci pochodzących z powiatu nyskiego znajduje opiekę w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenach innych powiatów. Powiat zaś pokrywa koszty ich utrzymania w wysokości udzielanych świadczeń.

Instytucjonalna piecza zastępcza

W placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczane są dzieci powyżej 10-go roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Dla dziecka, które jest pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w pierwszej kolejności poszukuje się rodziny zastępczej, a dopiero po wyczerpaniu takiej możliwości dziecko trafia do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Główną przyczyną kierowania dzieci do placówek jest dysfunkcyjność rodziny, alkoholizm oraz niewydolność wychowawcza rodziców.

Placówka opiekuńczo wychowawcza poprzez swoją działalność zapewnia dziecku: całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne, realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny, zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Na terenie powiatu nyskiego funkcjonuje Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Paczkowie, w skład którego wchodzi:

- a. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Paczkowie – 30 miejsc,
- b. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Nysie – 14 miejsc,
- c. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Jasienicy Górnej – 28 miejsc.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Paczkowie w 2019r. objęła opieką całkowitą 27 dzieci w wieku od 3 lat do 18 roku życia.

Rotacja wychowanków:

- liczba osób objętych pomocą w trakcie roku 2019r. - 27 osób
- liczba dzieci przebywających w placówce w dn. 1 stycznia 2019r. - 18 osób
- liczba dzieci przyjętych w 2019r. - 9 osób
- powroty do rodzin naturalnych - 2 osoby
- liczba wychowanków pełnoletnich usamodzielnionych - 2 osoby
- liczba wychowanków na dzień: 31 grudnia 2019r. - 23 osoby

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Jasienicy Górnej w 2019r. objęła opieką całkowitą 52 dzieci w wieku od 3 lat do 20 roku życia.

Rotacja wychowanków:

- liczba osób objętych pomocą w trakcie okresu sprawozdawczego - 52 osoby
- liczba dzieci przebywających w placówce w dn. 1 stycznia 2019r. - 24 osoby
- liczba dzieci przyjętych w 2019r. - 30 osób
- przeniesionych do innych placówek - 6 osób
- powroty do rodzin naturalnych - 8 osób

- przeniesionych do rodzin zastępczych - 6 osób
- liczba wychowanków pełnoletnich usamodzielnionych - 2 osoby
- liczba wychowanków na dzień: 31 grudnia 2019r. - 28 osób

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Nysie w 2019r. zapewniła opiekę całkowitą dla 22 dzieci.

Pomocy udzielono dzieciom w wieku od 7 do 18 roku życia.

Rotacja wychowanków:

- liczba osób objętych pomocą do 31 grudnia 2019r. - 22 osoby
- liczba dzieci przebywających w placówce w dn. 1 stycznia 2019r. - 15 osób
- liczba dzieci przyjętych w 2019r. - 7 osób
- powroty do rodzin naturalnych - 2 osoby
- przeniesionych do rodzin zastępczych - 2 osoby
- liczba wychowanków pełnoletnich usamodzielnionych - 3 osoby
- liczba wychowanków na dzień: 31 grudnia 2019r. - 15 osób

Tabela 9. Liczba dzieci objętych opieką placówek w latach od 2017 do 2019

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	Liczba dzieci objętych opieką całkowitą w latach		
	2017	2018	2019
Nysa	23	21	22
Paczków	43	30	27
Jasienica Górna	41	36	52
Razem	107	87	101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.

Dane zawarte w tabeli nr 9 wskazują, iż pomimo podejmowanych działań oraz wzrostu liczby rodzin zastępczych liczba dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

Pobyt małoletnich w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej wiąże się z kosztami. Ich wysokość przedstawia tabela nr 10.

Tabela 10. Miesięczne koszty utrzymania dziecka w placówkach powiatu nyskiego w latach od 2017 do 2019

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w placówce			
	2017	2018	2019	2020
Nysa	2 999,70 zł	3 285,86 zł	3 861,66 zł	4 099,31 zł
Paczków	3 012,01 zł	3 048,29 zł	4 078,29 zł	4 417,27 zł
Jasienica Górna	2 823,51 zł	2 832,32 zł	3 606,63 zł	3 306,74 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

Tabela 11. Zestawienie średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie województwa opolskiego w latach od 2019 do 2020

Lp.	NAZWA POWIATU	NAZWA PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ	MIESIĘCZNY KOSZT UTRZYMANIA DZIECKA W PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ W 2019r.	MIESIĘCZNY KOSZT UTRZYMANIA DZIECKA W PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ W 2020r.
1.	MIASTO OPOLE	„Dom Dziecka na Pasiece”	6 314,06 zł	7 551,79 zł
		„Dom Dziecka w Opolu”	6 489,29 zł	6 089,11 zł
		„Nasz Dom”	4 900,08 zł	5 157,81 zł
		„Mój Dom”	4 520,00 zł	4 901,69 zł
		„Dom Dziecka na Wyspie”	-	4 917,72 zł
2.	POWIAT OPOLSKI	„Dom Dziecka w Turawie”	5 739,00 zł	7 121,16 zł
		„Dom Dziecka w Tarnowie Opolskim”	4 990,00 zł	5 861,49 zł
		„Dom Dziecka w Chmielowicach”	5 711,00 zł	5 794,00 zł
3.	POWIAT PRUDNICKI	Dom Dziecka w Głogówku	4 147,00 zł	4 772,18 zł
4.	POWIAT GŁUBCZYCKI	„Dom Dziecka w Krasnym Polu”	3 282,83 zł	3 616,05 zł
		Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Interwencyjna „GNIAZDO”	6 298,40 zł	7 583,60 zł
5.	POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI	„Dom Dziecka w Kędzierzynie-Koźlu”	5 279,75 zł	6 045,00 zł
6.	POWIAT KLUCZBORSKI	„Dom Dziecka w Bogacicy”	3 135,27 zł	3 096,13 zł
		„Dom Dziecka w Bąkowie”	4 031,05 zł	3 886,53 zł
		„Dom Dziecka w Lasowicach Małych”	3 663,79 zł	4 363,61 zł
7.	POWIAT BRZESKI	„Dom Dziecka w Brzegu”	4 482,99 zł	3 953,49 zł
		„Dom Dziecka w Skorogoszczy”	4 283,10 zł	3 802,89 zł
		„Dom Dziecka w Strzegowie”	3 695,12 zł	3 691,63 zł
8.	POWIAT NAMYSŁOWSKI	„Dom Dziecka w Namysłowie”	4 244,35 zł	4 685,13 zł
9.	POWIAT OLESKI	„Dom Dziecka w Sobczycach”	3 537,00 zł	3 732,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych z PCPR-ów województwa opolskiego.

Biorąc pod uwagę średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w województwie opolskim, Powiat Nyski czynił starania, aby dzieci z Powiatu Nyskiego umieszczać w placówkach funkcjonujących na terenie naszego powiatu. Dlatego też w latach 2017-2019 żadne dziecko pochodzące z terenu Powiatu Nyskiego nie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej poza Powiatem Nyskim.

Pełnoletni wychowankowie

Usamodzielnienie to długotrwały proces wychowawczy, któremu podlegają dzieci umieszczone w pieczy zastępczej. Jego celem jest przygotowanie wychowanków do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i zintegrowanie ich ze środowiskiem lokalnym. Osobie, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej lub osobie pełnoletniej opuszczającej np. placówkę opiekuńczo-wychowawczą:

1. przyznaje się pomoc na:
  - a. kontynuowanie nauki,
  - b. usamodzielnienie,
  - c. zagospodarowanie,
2. udziela się pomocy w uzyskaniu:
  - a. odpowiednich warunków mieszkaniowych,
  - b. zatrudnienia,
3. zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Tabele 12 i 13 przedstawiają liczbę świadczeń z podziałem na lata 2017-2019 udzielonych wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 12. Liczba udzielonych świadczeń wychowankom rodzin zastępczych w latach od 2017 do 2019

Rodzaj świadczenia	2017	2018	2019
Pomoc pieniężna na kontynuację nauki	29	24	28
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	11	10	7
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	10	5	7
Ogółem świadczeń	50	39	42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

Tabela 13. Liczba udzielonych świadczeń wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach od 2017 do 2019

Rodzaj świadczenia	2017	2018	2019
Pomoc pieniężna na kontynuację nauki	31	34	33
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	10	7	6
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	6	12	8
Ogółem świadczeń	47	53	47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Nysie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie pomaga pełnoletnim wychowankom w załatwianiu spraw urzędowych, odwiedza ich w miejscu zamieszkania oraz udziela pomocy i porad w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów. Wychowankowie mający problemy z samodzielnym funkcjonowaniem w środowisku mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy oferowanej przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej funkcjonujący w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto pracownicy PCPR są w stałym kontakcie z kuratorami sądowymi, pracownikami ośrodków pomocy społecznej oraz nauczycielami i pedagogami ze szkół, do których wychowankowie uczęszczają.

IV. ANALIZA SWOT

Analizę czynników zagrożenia dla realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej sporządzono za pomocą analizy strategicznej SWOT, polegającej na identyfikacji kategorii słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń instytucji działających w sferze pomocy społecznej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Istniejące zasoby rodzinnej pieczy zastępczej (rodziny spokrewnione, niezawodowe i zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna oraz rodzinny dom dziecka) ➤ Dostępność bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (usługi psychologiczne, terapeutyczne, prawne) ➤ Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i kompetencji w sferze opiekuńczej rodziny zastępczej (szkolenia, warsztaty, grupy wsparcia dla rodzin zastępczych) ➤ Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych w strukturach gmin ➤ Wsparcie rodzin zastępczych poprzez pracę koordynatora pieczy zastępczej ➤ Wykwalifikowana i doświadczona kadra pracowników zatrudnionych w instytucjach mających na celu wsparcie rodziny ➤ Funkcjonowanie instytucjonalnych jednostek na terenie powiatu i gmin (w tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniające opiekę dziecku) ➤ Organizowanie imprez integracyjnych na rzecz osób wymagających wsparcia ➤ Prowadzenie przez samorząd działań propagujących rodzicielstwo zastępcze ➤ Aplikowanie o dodatkowe środki z Unii Europejskiej i przystępowanie do programów konkursowych ➤ Współpraca instytucji zajmujących się osobami wymagającymi wsparcia ➤ Otwartość na zmiany przepisów prawnych o fundamentalnym znaczeniu dla rodzicielstwa zastępczego ➤ Aдекватne do potrzeb przygotowanie kadry w pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mała świadomość społeczna dotycząca problemu osamotnionych dzieci ➤ Niewystarczająca ilość osób chętnych do tworzenia zawodowych oraz niezawodowych rodzin zastępczych ➤ Brak koordynacji działań instytucji pomocowych ➤ Ograniczone środki finansowe na wzmocnienie funkcjonowania lokalnego systemu pieczy zastępczej w tym na zatrudnienie kadry pracowników, specjalistów mogących udzielić nieodpłatnie wsparcia rodzinie ➤ Obciążenie nadmiarem obowiązków pracowników pomocy społecznej ➤ Narastające problemy społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc, sieroctwo) ➤ Zbyt rozwinięta biurokracja na rzecz pracy z rodziną ➤ Ograniczone możliwości otrzymania mieszkania przez wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze ➤ Brak mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków ➤ Niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych ➤ Niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców ➤ Mała liczba organizacji pozarządowych aktywnie działających w zakresie wsparcia osób potrzebujących ➤ Niski poziom zabezpieczenia dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego ➤ Niewystarczające przeszkolenie rodzin zastępczych w zakresie radzenia sobie z problemami wychowanków wkraczających w okres dojrzewania

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej ➤ Możliwość pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka ➤ Kampanie społeczne na rzecz wzrostu świadomości istoty problemu osób wymagających wsparcia ➤ Bezpłatne poradnictwo rodzinne i specjalistyczne ➤ Akcje promujące rodzicielstwo zastępcze ➤ Praca z rodzicami biologicznymi w celu szybszego powrotu dziecka do rodziny naturalnej ➤ Racjonalne wykorzystanie środków finansowych ➤ Współpraca władz lokalnych z partnerami społecznymi w celu uwrażliwienia i rozwiązywania problemów społecznych ➤ Prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych ➤ Rozwój systemu doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej ➤ Możliwość dofinansowania ze środków zewnętrznych programów na rzecz osób wymagających wsparcia ➤ Stworzenie sprawnego systemu koordynacji, działań i współpracy instytucji działających na rzecz osób potrzebujących wsparcia ➤ Angażowanie społeczeństwa lokalnego do aktywnej współpracy z rodzinami zastępczymi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Deficyt mieszkań ➤ Niewystarczające środki finansowe na rozwój pieczy zastępczej ➤ Pogłębiające się w społeczeństwie problemy i patologie społeczne (w tym pogłębiające się uzależnienia, wzrost chorób społecznych, wzrost przestępstw i poczucia zagrożenia, niedostateczna opieka nad dzieckiem, pogłębiające się konflikty międzyludzkie) ➤ Migracje zarobkowe poza granice województwa i kraju (eurosieroctwo) ➤ Ograniczony dostęp do terapii rodzinnych, indywidualnych i małżeńskich ➤ Niedobór placówek pomagającym uzależnionym dzieciom i młodzieży ➤ Ułatwiony dostęp dzieci i młodzieży do narkotyków i innych środków odurzających ➤ Wzrost zagrożeń funkcjonowania rodziny spowodowany uzależnieniami, rozpadem więzi rodzinnych, bezrobociem, przemocą w rodzinie i ubóstwem ➤ Degradacja wartości i funkcji rodziny i niskie poczucie sprawiedliwości oraz odpowiedzialności za swoje życie ➤ Brak spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Źródło: Opracowanie własne.

V. ZASOBY WYKORZYSTYWANE W CELU ZAPEWNIENIA DZIECIOM OPIEKI I WYCHOWANIA

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt, burmistrz lub prezydent miasta zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- b. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- c. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- d. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- e. pomocy w integracji rodziny;
- f. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- g. dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

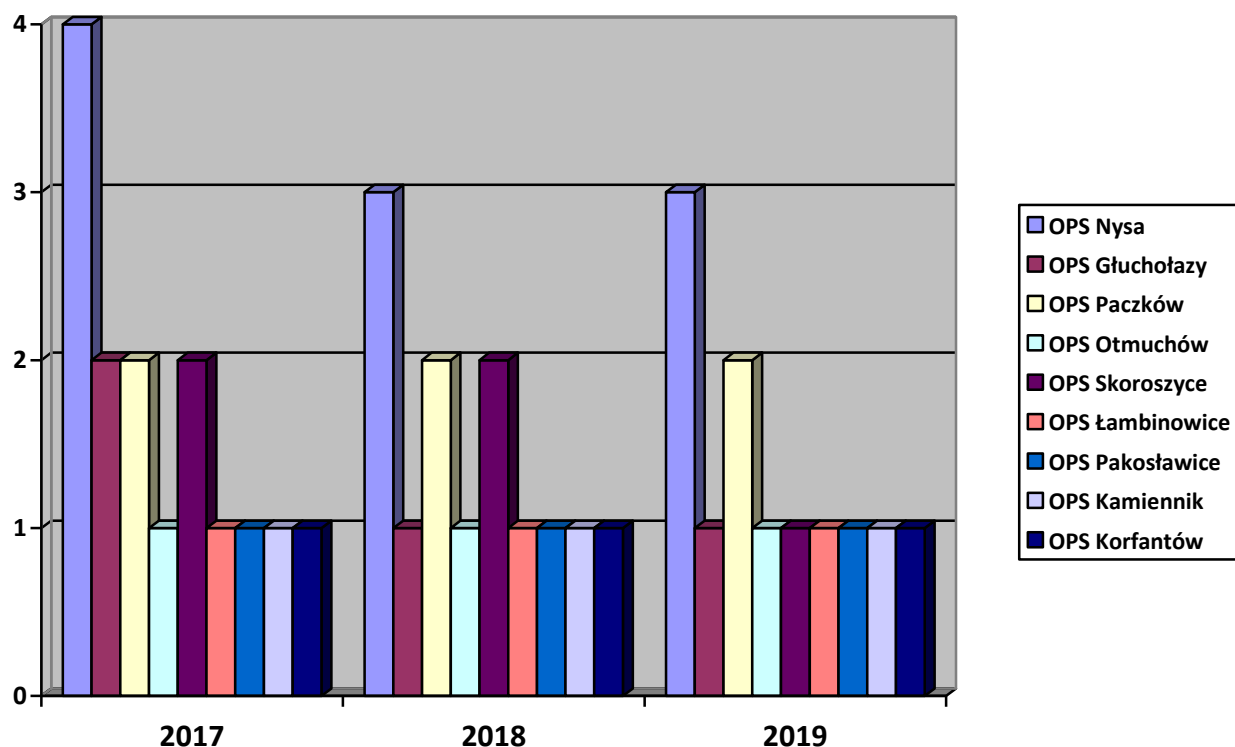
- a. instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- b. placówek wsparcia dziennego;
- c. rodzin wspierających.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- a. konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- b. terapii i mediacji;
- c. usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- d. pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- e. organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej "grupami wsparcia" lub "grupami samopomocowymi".

W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy wnioskuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Wykres 2. Struktura zatrudnienia asystentów rodziny na terenie powiatu nyskiego w latach od 2017 do 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Ośrodków Pomocy Społecznej powiatu nyskiego.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gminy właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go, po raz pierwszy, w jednej z form pieczy zastępczej zobowiązane są ponosić częściowe wydatki z tego tytułu, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy oraz liczba dzieci z poszczególnych gmin właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka umieszczonego w rodzinach zastępczych oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych powiatu nyskiego w latach 2017 - 2019 przedstawiają tabele 14 i 15.

Tabela 14. Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy oraz liczba dzieci z poszczególnych gmin właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka umieszczonego w rodzinach zastępczych powiatu nyskiego w latach od 2017 do 2019

Lp.	Gmina	2017		2018		2019	
		Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy	Liczba dzieci, za które dokonano zwrotu	Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy	Liczba dzieci, za które dokonano zwrotu	Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy	Liczba dzieci, za które dokonano zwrotu
1.	Nysa	147.636,20	52	206.128,91	55	254.977,48	62
2.	Głucholazy	84.728,47	27	88.845,47	30	113.832,57	27
3.	Paczków	37.996,47	11	49.394,07	16	50.754,12	13
4.	Otmuchów	12.029,48	6	17.678,63	9	40.656,29	11
5.	Korfantów	49.429,75	14	35.954,38	9	32.960,41	9
6.	Łambinowice	11.880,00	3	12.237,00	3	20.702,35	8
7.	Skoroszyce	6.468,93	2	6.182,00	1	8.816,00	4
8.	Pakosławice	8.172,88	3	17.646,15	3	16.511,01	3
9.	Kamiennik	7.740,09	3	13.053,23	4	22.332,27	4
		366.082,27	121	447.119,84	130	561.542,50	141

Zródło: Opracowanie własne

Tabela 15. Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy oraz liczba dzieci z poszczególnych gmin właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka umieszczonego w placówkach opiekuńczo – wychowawczych powiatu nyskiego w latach od 2017 do 2019

Lp.	Gmina	2017		2018		2019	
		Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy	Liczba dzieci, za które dokonano zwrotu	Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy	Liczba dzieci, za które dokonano zwrotu	Kwoty zwrotu wydatków dokonanych przez gminy	Liczba dzieci, za które dokonano zwrotu
1.	Nysa	300.338,99	38	313.559,54	31	226.242,99	35
2.	Głucholazy	151.013,11	17	174.680,61	21	364.457,01	13
3.	Paczków	113.346,72	12	70.378,57	8	93.261,72	10
4.	Otmuchów	25.058,42	10	26.255,71	9	24.475,89	5
5.	Korfantów	1.672,50	1	-	-	-	-
6.	Łambinowice	68.209,98	6	54.706,14	3	82.278,57	8
7.	Skoroszyce	18.683,49	1	19.285,92	1	22.594,16	1
8.	Pakosławice	-	-	-	-	-	-
9.	Kamiennik	3.252,68	6	16.316,86	5	54.817,57	11
		681.575,89	91	675.183,35	78	868.127,91	83

Zródło: Opracowanie własne

Zdarza się, że pomimo podjętych działań i pracy z rodziną nie udaje się wyeliminować nieprawidłowości w sprawowaniu funkcji opiekuńczych i niezbędne staje się zapewnienie dziecku właściwej opieki w pieczy zastępczej. Jest to zadanie powiatu oraz wyznaczonego przez niego organizatora pieczy zastępczej. Po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej zadaniem powiatu stało się utworzenie stanowiska koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który obejmuje opieką rodziny zastępcze na ich wniosek.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- a. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- b. przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,
- c. pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- d. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- e. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- f. udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- g. przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 16 przedstawia strukturę zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017-2019

Tabela 16. Struktura zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017-2019

Lp.	Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	2017	2018	2019
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wychodzili naprzeciw oczekiwaniom rodzin zastępczych wspierając ich w trudach codziennej pracy, w razie potrzeby pomagali w rozwiązywaniu występujących trudności, wskazywali możliwe rozwiązania lub pomagali w realizacji założeń planu pracy z dzieckiem. Koordynatorzy organizowali oraz uczestniczyli w imprezach promujących rodzicielstwo zastępcze: „Piknik dla rodzin zastępczych” oraz „Andrzejki dla rodzin zastępczych”. Koordynatorzy rekrutowali i zgłaszali uczestników do projektów realizowanych przez inne podmioty, tj. zimowiska, wyjazdy wakacyjne, obozy językowe, organizowali spotkania z doradcami zawodowymi. Koordynowali program, który skutkowało zaopatrzeniem w darmowe okulary korekcyjne wychowanków rodzin zastępczych. Ponadto koordynatorzy nawiązywali współpracę z fundacjami wspierającymi dzieci z pieczy zastępczej oraz rekrutowali wolontariuszy.

W celu zapewnienia specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie od 2018 roku zatrudnia 2 psychologów (tj. od dnia 01.02.2018r. (1/4 etatu) oraz od dnia 15.10.2018r. (1 etat). Psycholodzy wszelkie czynności podejmują zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań psychologów tutejszego Centrum należy:

- a. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- b. udzielanie pomocy psychologicznej rodzinnej pieczy zastępczej w realizacji zadań wynikających z zapisów ustawy;
- c. prowadzenie konsultacji, poradnictwa i terapii psychologicznej małoletnich;
- d. przeprowadzanie badań i na ich podstawie sporządzanie diagnozy dzieci umieszczanych w rodzinnych formach pieczy zastępczej;
- e. przeprowadzanie badań i sporządzanie opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- f. opiniowanie i orzekanie w sprawach wymagających stanowiska psychologa;
- g. udział w pracach zespołu stwierdzającego zasadność pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Specjaliści podejmują wszechstronną współpracę z sądami, szkołami, ośrodkami pomocy społecznej oraz innymi instytucjami działającymi w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną. Powyższe ma na celu wypracowanie najbardziej zasadnej i adekwatnej ścieżki wsparcia. Psycholodzy wykonują swoją pracę na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie, ale również w środowisku rodzin zastępczych i dzieci.

W 2018 r. z pomocy psychologicznej skorzystało 69 rodzin, którym udzielono 172 porady, natomiast w 2019 r. udzielono 624 porady 65 rodzinom.

Obserwuje się zatem, iż zapotrzebowanie na specjalistyczne wsparcie psychologiczne corocznie rośnie. Powyższe związane jest m.in. z tendencją wzrostową umieszczeń w rodzinnej formie pieczy zastępczej osób małoletnich, ale także z narastającymi problemami, z jakimi borykają się dzieci, wywodzące się ze środowisk niewydolnych wychowawczo. Biorąc pod uwagę dotychczasowe problemy i sposoby ich rozwiązywania można wskazać, iż do szeroko pojętych usług psychologicznych najczęściej można zaliczyć takie działania psychologa jak: prewencja i usuwanie zaburzeń; interwencja kryzysowa w sytuacjach kryzysów (rozwojowych, suicydalnych, sytuacyjnych, egzystencjalnych). Ponadto świadczona jest pomoc w rozwiązywaniu sytuacji traumatycznych, doświadczania przemocy, wykorzystywania seksualnego; zapobieganie i przeciwdziałanie demoralizacji, patologii i niedostosowania społecznego oraz profilaktyka. Nadto realizuje się psychoedukację, psychokorekcję, działania wspierająco-odreagowujące, czy motywujące. Co raz częściej obserwuje się także u wychowanków uzależnienia behawioralne oraz od środków psychoaktywnych i psychotropowych, wobec których podejmowane są odpowiednie czynności ukierunkowane na powrót do zdrowia psychicznego. Świadczone oddziaływania krótkoterminowe i długoterminowe wobec podopiecznych oraz ich opiekunów dobierane są indywidualnie do każdego przypadku.

Działania terapeutyczne wymagają dużego zaangażowania czasowego, gdyż jak już wyżej wspomniano, systematycznie wzrasta liczba rodzin i dzieci trudnych. Jednakże powyższe praktyki przynoszą satysfakcjonujące rezultaty, sprzyjają m.in. poprawie ogólnego funkcjonowania osób małoletnich, jakości życia, usprawnieniu zaburzonych więzi, relacji rodzic-dziecko, nabywaniu powszechnie obowiązujących norm i wartości, umiejętności współżycia w rodzinie i społeczeństwie.

Ponadto w tut. Centrum systematycznie raz w miesiącu organizowane były grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, które dawały możliwość zbudowania forum wymiany doświadczeń oraz otrzymania wsparcia w grupie osób pełniących podobną rolę rodzica zastępczego. W ramach grup wsparcia realizowane były również elementy psychoedukacji poprzez mini warsztaty oraz bloki tematyczne, będące przedmiotem zainteresowania rodziców zastępczych.

W procesie zapewniania właściwej opieki i wychowania dziecka niezbędne jest wsparcie różnych instytucji. Na terenie powiatu nyskiego, funkcjonują następujące instytucje, których działania skierowane są na wsparcie i pomoc rodzinom naturalnym i rodzinnej pieczy zastępczej:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nysie i Filia w Otmuchowie
3. Zespół Placówek Specjalnych w Nysie
4. Ośrodki Pomocy Społecznej (w każdej gminie)
5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nysie
6. Sąd Rejonowy w Nysie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich
7. Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze (w Jasienicy Górnej, w Paczkowie, w Nysie)
8. Środowiskowy Dom Samopomocy w Nysie
9. Domy Pomocy Społecznej (dwa w Nysie, w Kopernikach, w Korfantowie)
10. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
11. Warsztaty Terapii Zajęciowej (w Nysie, w Głuchołazach)
12. Świetlica socjalna z programem zajęć socjoterapeutycznych działająca przy OPS w Nysie
13. Świetlica Socjoterapeutyczna w Głuchołazach
14. Stacje Opieki Caritas Diecezji Opolskiej (w Kamienniku, w Nysie, w Korfantowie, w Łambinowicach, w Otmuchowie)
15. Stowarzyszenia działające na rzecz osób potrzebujących
16. Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej (w każdej gminie)
17. Świetlica środowiskowa prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety w Nysie
18. Przychodnie lekarskie
19. Poradnia leczenia uzależnień

VI. CELE PROGRAMU I HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Celem głównym „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023” jest wspieranie

i wzbogacanie istniejącego systemu pieczy rodzinnej i instytucjonalnej w Powiecie Nyskim oraz organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą.

W związku z powyższym zasadnym i niezbędnym jest:

1. Poprawa współpracy pomiędzy lokalnymi służbami socjalnymi i instytucjami, które zajmują się pracą na rzecz rodziny i jej wsparcia;
2. Pomoc w integracji ze środowiskiem osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia (np. pełnoletnim wychowankom z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych);
3. Doskonalenie środowiskowych form pracy z dzieckiem i rodziną;
4. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej;
5. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze: niezawodowe, zawodowe lub prowadzących rodzinne domy dziecka;
6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych oraz kandydatów do pełnienia tych funkcji;
7. Prowadzenie działań mających na celu odejście od instytucjonalnej pieczy zastępczej;
8. Tworzenie form pomocy dla osób sprawujących pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
9. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej poprzez specjalistyczne poradnictwo (w tym prawne) oraz pomoc wolontariuszy, rodzin pomocowych;
10. Organizowanie kampanii promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.

Cel priorytetowy	Cele Szczegółowe	Podmioty Realizujące	Podmioty Wspierające
1.Ograniczenie opieki instytucjonalnej na rzecz rodzinnych form pomocy dzieciom	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Utrzymanie i podnoszenie poziomu świadczonych usług w istniejących całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych ➤ Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze ➤ Stała współpraca z mediami w zakresie popularyzacji rodzinnych form pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starostwo Powiatowe w Nysie, ➤ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie, ➤ Samorządy gminne - Ośrodki Pomocy Społecznej, ➤ Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Urzędy gmin, ➤ Placówki oświatowe, ➤ Ośrodki pomocy społecznej, ➤ Policja, ➤ Instytucje służby zdrowia, ➤ Prasa, radio, TV
2. Poprawienie i rozszerzenie poziomu świadczonych usług	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Utworzenie sieci grup wsparcia wynikających z rozeznanych potrzeb (adresaci: dzieci, rodzice zastępczy, pełnoletni wychowankowie) ➤ Stałe doradztwo i pomoc dla rodziców naturalnych, którzy decyzją sądu zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, mają ją ograniczoną lub zawieszoną ➤ Stałe doradztwo dla rodzin zastępczych, pomocowych (w tym dodatkowe szkolenia) ➤ Stałe doradztwo dla pełnoletnich wychowanków (w tym doradztwo zawodowe) ➤ Umożliwienie podnoszenia kwalifikacji pracowników zajmujących się bezpośrednio pieczą zastępczą ➤ Stała współpraca pomiędzy lokalnymi służbami socjalnymi i instytucjami, które zajmują się osobami wymagającymi wsparcia (w tym również poprzez systemowe włączenie gmin) poprzez wspólne szkolenia i spotkania 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Urzędy gmin, ➤ Powiatowy Urząd Pracy, ➤ Placówki oświatowe, ➤ Ośrodki Pomocy Społecznej, ➤ Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ➤ Poradnia uzależnień, ➤ Policja, ➤ Instytucje służby zdrowia,
3.Wprowadzenie różnorodnych form wsparcia dla pełnoletnich wychowanków opuszczających np. placówki opiek-wychow, rodziny zast.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dążenie do zabezpieczenia mieszkań dla usamodzielniających się wychowanków ➤ Umożliwienie wychowankom udziału w programach zewnętrznych (między innymi unijnych) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starostwo Powiatowe w Nysie, ➤ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie, ➤ Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Urzędy gmin, ➤ Powiatowy Urząd Pracy, ➤ Placówki oświatowe, ➤ Instytucje służby zdrowia, ➤ Ośrodki Pomocy Społecznej,
4.Uzupełnianie brakujących ogniw opieki nad dzieckiem	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej oraz kwalifikowanie kandydatów na rodziny: niezawodowe, zawodowe, pomocowe, prowadzących rodzinne domy dziecka ➤ Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych oraz kandydatów do pełnienia tych funkcji ➤ Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej poprzez specjalistyczne poradnictwo (w tym prawne) oraz pomoc wolontariuszy, rodzin pomocowych ➤ Umożliwienie udziału w terapii osób sprawujących pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie ➤ Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający w PCPR ➤ Starostwo Powiatowe w Nysie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Urzędy gmin, ➤ Powiatowy Urząd Pracy, ➤ Ośrodki Pomocy Społecznej, ➤ Placówki oświatowe, ➤ Policja, ➤ Instytucje służby zdrowia, ➤ Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ➤ Poradnia uzależnień, ➤ Sądy

Źródło: Opracowanie własne.

VII. LIMIT RODZIN ZAWODOWYCH

Roczne limity rodzin zastępczych zawodowych

(na lata 2021-2023)

Rok	Limit rodzin zastępczych zawodowych	Uwagi
2021	do 15	W zależności od przyznanych na rok budżetowy środków finansowych
2022	do 17	
2023	do 19	

VIII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja celów określonych w Programie powierzona jest Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie, które wyznaczone zostało organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Kryteria ewaluacji Programu będą następujące:

1. Liczba działań propagujących ideę rodzicielstwa zastępczego, w tym m.in. organizacja imprez okolicznościowych, kampanie medialne w internecie, radio i TV, rozpowszechnianie ulotek i plakatów informacyjnych.
2. Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.
3. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów i rodzin zastępczych z terenu powiatu nyskiego.
4. Liczba zorganizowanych grup wsparcia dla rodzin zastępczych z terenu powiatu nyskiego.
5. Liczba przyznanych rodzinom zastępczym świadczeń fakultatywnych, tj. m.in. jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, przyznanie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym prowadzona jest rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka.
6. Liczba udzielonych rodzinom zastępczym porad specjalistycznych.
7. Liczba udzielonych form wsparcia dla pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, w tym m.in. pomoc pieniężna na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie w formie rzeczowej, umożliwienie udziału w programach zewnętrznych.
8. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzin objętych ich wsparciem.

Na podstawie ww. kryteriów corocznie dokonywana zostanie ocena realizacji Programu, która ujęta będzie w sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie.

Sprawozdanie z realizacji Programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań i będzie częścią składową sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie. Przedłożone zostanie Radzie Powiatu po zakończeniu danego roku kalendarzowego. Prowadzony monitoring i coroczna sprawozdawczość dostarczy także informacji na potrzeby planowania Programu na kolejne lata.

Potrzeby związane z realizacją zadań w ramach Programu przedstawiane są corocznie Radzie Powiatu w Nysie wraz ze sprawozdaniem z działalności.

Program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nyskim na lata 2021-2023 może być modyfikowany w trakcie jego realizacji, ponieważ jest dokumentem otwartym.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Do podstawowych źródeł finansowania Programu należą:

- a. Budżet powiatu nyskiego w ramach limitów rocznych planów budżetowych;
- b. Środki finansowe z funduszy unijnych pozyskiwane zarówno przez jednostki organizacyjne powiatu, jak i organizacje pozarządowe realizujące projekty społeczne;
- c. Środki finansowe innych podmiotów współpracujących z powiatem w zakresie realizacji celów zadań Programu rozwoju pieczy zastępczej.